

Obsah

I. Úvod (Kostroň)	5
II. Surovinová základna (Kostroň)	7
Rozloha lesů, těžba a spotřeba dříví ve světě	8
Rozloha lesů, těžba a spotřeba dříví v Evropě	11
Rozloha lesů, těžba a spotřeba dříví v ČSSR	13
Dělníci v těžební činnosti (Čermák)	15
Vznik, změny a ukončení pracovního poměru	17
Odměňování lesních dělníků	19
Současný početní stav lesních dělníků	20
Technika a technologie (Kostroň)	22
III. Ergonomické podklady těžební činnosti (Čermák)	27
Člověk	27
Somatické vlastnosti	28
Způsoby měření fyziologických ukazatelů	33
Psychika	36
Stroj	38
Pracovní prostředí	40
Kultura práce	43
Bezpečnost práce	44
Profesiografie	47
IV. Sortimenty surového dříví (Dejmal)	49
Sortimentace surového dříví	49
Základní veličiny limitující sortimenty surového dříví	51
A. Dřevina	52
B. Rozměry	52
C. Jakost surového dříví	56
Základní sortimenty surového dříví	59
Výklad obecných pojmů	59
Charakteristika hlavních sortimentů	62
V. Těžba dříví (Bumerl)	70
Pracovní síly při těžbě dříví	70
Technicko-hospodářské kádry	70
Dělnické kádry	70

Charakteristika dřevorubecké práce	71
Odborné školení dřevorubců	72
Oblečení a osobní vybavení dřevorubců	72
Dřevorubecké nářadí a jeho údržba	74
Vývoj a normalizace dřevorubeckého nářadí	74
Přehled dřevorubeckého nářadí	74
Hlavní dřevorubecké nářadí	75
Dřevorubecké sekery	75
Dřevorubecké pily	78
Pomocné dřevorubecké nářadí	79
Škrabáky na kůru	79
Loupáky na kůru	80
Dřevorubecké klíny	80
Obracáky	80
Skoblice	80
Páčidlo	81
Přetlačná tyč	81
Kroužkovač kmenů	81
Dřevorubecký poříz	81
Lesní sekáč	81
Lesní krumpáček	81
Ostatní pomocné dřevorubecké nářadí	82
Dřevorubecká topůrka, násady a držadla	82
Udržovací dřevorubecké nářadí	83
Nářadí ke klučení pařezů a stromů	83
Nářadí k měření a označování zpracovaného dříví	83
Údržba dřevorubeckého nářadí	84
Údržba seker, škrabáků na kůru, pořízů apod.	84
Ostření pil	85
Charakteristika mechanizačních prostředků pro těžbu dříví	86
Mechanizační prostředky ke kácení a přefézávání	86
Motorové pily	87
Řetězové pily	87
Jednomužné benzínové řetězové pily	87
Elektrické řetězové pily	87
Údržba motorových pil	88
Zásady techniky a bezpečnosti práce s motorovými pilami	90
Mechanizační prostředky k odvětvování dříví	91
Mechanizační prostředky k odkorňování dříví	91
Mechanizační prostředky ke štípání dříví	92
Mechanizační prostředky ke zpracování klestu	92
Mechanizační prostředky ke klučení pařezů a stromů	93
Ostatní mechanizační prostředky používané při těžbě a manipulaci dříví v lese	93
Mechanizační prostředky k ostření břitů řezných nástrojů	94
Teorie řezání dřeva	94
Technika a technologie práce při těžbě dříví	101
Doba těžby dříví	101
Vyznačování stromů k těžbě	102
Kácení stromů	102

Způsoby kácení stromů	104
Vybavení pracovních skupin při kácení	105
Přípravné práce pro kácení	105
Zhotovení záseku	107
Provedení hlavního řezu	108
Vychýlení stromu do směru pádu při kácení	112
Dokončovací práce při kácení	113
Kácení stromů nenormálního vzrůstu a jiné zvláštní případy kácení	113
Bezpečnost práce při kácení	116
Opracování stromu po kácení	117
Odvětvování	117
Odkorňování	119
Výroba surových kmenů . . . . . *	119
Výroba sortimentů surového dříví v lese	121
Výroba rovnaného dříví (rovnaných sortimentů)	122
Štípání dříví	123
Klučení stromů a pařezů	125
Pracovní postupy a organizace práce v různých výrobních podmínkách při těžbě dříví	127
Těžba dříví individuálním způsobem	127
Těžba dříví v četách	128
Těžba dříví v komplexních četách	131
Proudová výroba dříví	132
Metody těžby dříví	133
Metoda těžby sortimentů	133
Metoda těžby surových kmenů	134
Metoda těžby celých stromů	134
Těžba dříví těžebními stroji	135
Přejímání vyrobeného dříví, měření a evidence výtěže a odměňování za vykonanou práci	135
Příjem dříví	135
Měření dříví	136
Odměňování za práci	137
Technika a technologie práce při kalamitních těžbách	137
Bezpečnost a péče o pracující při těžbě dříví	139
Ztráty vznikající při těžbě dříví	140
VI. Soustředování dříví (Kostroň)	141
Shromažďování dříví	141
Soustředování dříví animální silou	142
Vývoj a současný stav	142
Charakteristické znaky a typy koní	142
Teorie soustředování dříví potahy	144
Péče o koně	147
Ustájení koní	147
Krmení koní	147
Ošetřování koní	150
Choroby koní	151
Obsluha koní — požadavky na odborné znalosti, odměňování	153

Používané prostriedky a náradí	155
Technologie, technika a bezpečnosť práce	155
Soustředování kmenového dříví prostým vlekem na řetězu	158
Soustředování kmenového dříví vlekem na podvozku, kolesné nebo sáních	159
Soustředování rovnaných sortimentů	160
Hlavní zásady bezpečnosti práce podle ON 48 4423	160
Ekonomika soustředování dříví potahy	161
Soustředování dříví traktory	163
Základy teorie soustředování dříví traktory	164
Charakteristika některých druhů traktorů používaných při soustředování dříví	168
Technické vybavení traktorů	169
Osádka traktoru pro soustředování dříví	171
Technologie, technika a bezpečnosť práce	172
Vyklizování kmenů z porostu	173
Sestavování nákladu	174
Metoda sběrného lana	175
Skandinávský způsob, kombinace vyklizování a nakládání nákladu	175
Vlečení nákladu	175
Uložení dříví na skládce	175
Soustředování rovnaných sortimentů	178
Hlavní zásady bezpečnosti práce	178
Ekonomika soustředování dříví	179
Soustředování dříví motorovými navijedly	180
Systematika členění motorových navijedel	180
Příprava pracovišť a technologie soustředování dříví	181
Soustředování dříví balóny	182
Balón, jeho vybavení a pracovníci	182
Technologie soustředování dříví balóny	183
Výhody a nevýhody	184
Ručné spúšťanie kmeňového dreva (<i>Rónay</i>)	184
Zákony pohybu kmeňového dreva	184
Kritériá pre voľbu spôsobu ručného spúšťania kmeňového dreva	185
Spôsoby spúšťania kmeňového dreva	188
Poškodzovanie porastu pri ručnom spúšťaní kmeňového dreva	189
Příprava a usporiadanie pracoviska (ON 48 4421)	191
Technologický a pracovný postup pri ručnom spúšťaní kmeňového dreva	193
Technické vybavenie	193
Hlavné zásady bezpečnosti pri práci	194
Ekonomika ručného spúšťania kmeňového dreva	194
Približovanie rovnaného dreva šmykmi	195
Použitie šmykov pri približovaní dreva	195
Technologický a pracovný postup pri približovaní rovnaného dreva prenosnými šmykmi (ON 48 4423)	196
Technické vybavenie	196
Hlavné zásady bezpečnosti pri práci	196
Ekonomika približovania rovnaného dreva prenosnými šmykmi	197
Sánkovanie dreva (ON 48 4422)	197
Sústredovanie dreva lanovými systémami	197
Systematika sústredovania dreva lesnými lanovými dráhami	198

Sústredovanie dreva podľa typov lanových dráh a spôsobov približovania	199
Približovanie dreva drôtovým šmykom	199
Približovanie dreva ľahkými lesnými lanovými dráhami	200
Použitie lanového žeriava VLu-4	202
Použitie modifikácie VLs	204
Použitie modifikácie VLn	204
Použitie modifikácie VLr	205
Približovanie dreva traktorovými lanovými systémami	206
Približovanie dreva ľahkými lesnými lanovými dráhami a traktorovými lanovými systémami v zahraničí	208
Sústredovanie dreva ťažkými lesnými lanovými dráhami	212
Použitie lanového žeriava DPLu 2-2000	213
Použitie modifikácie lanového žeriava JVL	214
Použitie modifikácie lanového žeriava JPLn	215
Použitie modifikácie lanového žeriava JPL 2-600	215
Použitie ťažkých lesných lanových dráh v zahraničí	216
Hlavné zásady bezpečnosti pri práci pri približovaní dreva lesnými lanovými dráhami	216
Vývoz dreva dopravnou lanovou dráhou s obežným lanom (typ Valtelina-DGL 3-2000)	217
Vývoz dreva jednolanovým systémom	218
Hospodárske spôsoby, charakteristika vyťahovania dreva, poškodzovanie porastu a obnovné postupy	219
Umiestnenie a voľba trás, veľkosť pracovných poli	225
Význam skladov dreva pre sústredovanie dreva lesnými lanovými dráhami	229
Kombinovaná technológia sústredovania dreva v horských oblastiach	230
Ekonomika sústredovania dreva lesnými lanovými dráhami	231

VII. Technológia výroby dŕvív ívíceúčelovými mechanizačnými prostŕedky (Kostroň) 236

Charakteristika víceúčelových strojú	236
Technologie, technika práce a ekonomie	237

VIII. Primární ochrana dŕvív í (Bumerl) 243

Ošetřování dŕvív í v lese a na lesních skladech	244
Způsoby skladování a ukládání dŕvív í	245
Ochranné nátěry	248
Speciální způsoby ošetřeni	249
Vliv ošetřeni dŕvív í na zlepšeni jakosti	249

IX. Technologická typizace a technologická příprava pracovišť (Kostroň) 250

Technologická typizace	250
Technologická příprava pracovišť	251
Charakteristiky pracovišť některých základních prostředků a charakteristiky způsobů soustředování dŕvív í	254
Charakteristika pracovišť vhodných pro soustředování dŕvív í potahy	254
Charakteristika pracovišť vhodných pro soustředování dŕvív í traktory	254
Charakteristika traktorových pracovišť vhodných pro použití v kombinaci s jiným prostředkem	255
Charakteristika lanovkových oblastí	255

X. Odvoz dreva (Rónay)	257
Odvoz dreva nákladnými vozidlami	258
Vozový park (druhy vozidiel) a jeho vybavenie	258
Ťažná sila motorových vozidiel	266
Technologický postup a organizácia práce pri odvoze dreva motorovými vozidlami	269
Nakladanie kmeňového dreva	270
Nakladanie rovnaného dreva	274
Nakladanie štiepikov	276
Skladanie kmeňového dreva	276
Skladanie rovnaného dreva	278
Skladanie štiepikov	278
Hlavné zásady bezpečnosti práce pri odvoze dreva	278
Výkonnosť prostriedkov pri odvoze dreva	279
Výkonnosť odvozného prostriedku	284
Stav, kapacita a využitie odvozných prostriedkov	285
Technicko-hospodárske normy pre prevádzku vozidiel	292
Spotreba pohonných látok a mazív	292
Normy nákladov na údržbu a bežné opravy	296
Normy nákladov na pneumatiky	296
Odpisy vozidiel a odvody zo zostatkovej hodnoty	297
Prémie za hospodárnu a bezpečnú prevádzku	297
Prácnosť a hospodárnosť odvozu dreva	298
Odvoz dreva lesnou železnicou	304
Technická charakteristika a prevádzka lesných železníc v ČSSR	304
Výkonnosť, prevádzkové ukazovatele a organizácia odvozu dreva	306
Hospodárnosť odvozu dreva lesnou železnicou	309
Vodná doprava dreva	310
Vzdušná doprava dreva (<i>Kostroň</i>)	310
Některé technické parametry vrtulníků pro dopravu dříví	311
Technologie dopravy dříví vrtulníky	311
Ekonomie dopravy dříví vrtulníky	312
XI. Práce na skladoch dreva (Rónay)	313
Rozdelenie skladov dreva	314
Lesné sklady	320
Usporiadanie lesných skladov	321
Rozbor a hodnotenie pracovných postupov na lesných skladoch	323
Manipulácia dreva na lesných skladoch	323
Odkôrňovanie dreva na lesných skladoch	324
Použitie viacúčelových strojov na lesných skladoch	327
Ukladanie a uskladňovanie dreva na lesných skladoch (ON 48 4441)	329
Hlavné zásady bezpečnosti práce na lesných skladoch	331
Hlavné sklady dreva	332
Umiestnenie a zásady pri budovaní hlavných skladov dreva	332
Určenie rozlohy hlavného skladu dreva	335
Rozbor pracovného procesu na hlavnom sklade dreva	341
Skladanie, vnútroskladová doprava a nakladanie dreva	342
Odvetvovanie stromov na hlavnom sklade dreva	366

Odkorňovanie dreva na hlavnom sklade	366
Manipulácia dreva na hlavnom sklade	371
Štiepanie rovnaného dreva	376
Priestorové usporiadanie a technologický proces na hlavných skladoch dreva	377
Hlavné zásady bezpečnosti pri práci na hlavných skladoch dreva	382
Hospodárnosť práce na skladoch dreva	383
XII. Preprava dreva verejnou železničnou (Rónay)	387
Organizácia železničnej prepravy	387
Nakladanie a ukladanie dreva na železničné vozne	387
Nakladanie výrezov a dlhého dreva	390
Nakladanie krátkeho dreva	393
Tarifa ČSD pre prepravu vozňových zásielok	394
Plánovanie prepravy dreva a objednávanie vozňov	397
XIII. Přidružená lesní těžba (Bumert)	400
Těžba tříslové kůry	400
Těžba smrkové tříslové kůry	400
Těžba dubové tříslové kůry	402
Možnosti použití kůry na výrobu tříslovin při odkorňování odkorňovacími stroji	403
Těžba pryskyřice	403
Těžba lýka	405
Těžba prutů a holí	405
Těžba vánočních stromků	406
Těžba čalounické trávy	406
Těžba klesti	407
Těžba ostatních rostlinných produktů	407
Těžba kamene, písku, rašeliny	409
Výroba dřevěného uhlí	411
XIV. Přidružená dřevařská výroba (Kuchtík)	415
Rozdělení přidružené dřevařské výroby	416
Malokapacitní provozovny	416
Provozovny střední velikosti	417
Velkokapacitní provozovny	418
Výrobky přidružené dřevařské výroby	418
Proklady	419
Dřevěné řezané kostky (špalíky)	419
Zajišťovací klíny	420
Dřevěné zásněžky (zábrany proti závějím) a jejich nástavce	420
Některé další druhy výrobků	420
Příprava dříví k pojezu	421
Pevné body pro délkovou úpravu surového kmene	421
Základní technologie výroby	423
Technologie výroby v malokapacitních provozovnách	424
Technologie výroby v provozovnách středního typu	424
Technologie výroby ve velkokapacitních provozovnách	425

Základy bezpečnosti a hygieny práce v přidružené dřevařské výrobě	426
Školení a instruktáže o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci	426
Úrazová prevence v přidružené dřevařské výrobě	427
XV. Plánování a řízení těžby a dopravy dříví na lesním závodě (Čermák)	429
Činitelé ovlivňující rozhodování při plánování (průzkumné práce)	429
Přírodní činitelé	430
Těžební fond	432
Hospodářskoupravní podmínky	434
Technologické podmínky	435
Ekonomické podmínky	436
Pracovní síly	437
Vypracování plánu těžební činnosti	438
Prováděcí (roční) technickoekonomický plán	438
Plán prostorového rozmístění pracovišť	438
Plán těžeb a sortimentace těžebního fondu	440
Technologické těžební karty	444
Časová úprava těžebního procesu	445
Plán přesunu vyrobeného dříví	446
Plán produkce	448
Plán dodávek (odbytu) surového dříví	452
Plán zásobování	455
Plán práce	457
Plánování počtu pracovníků	457
Plánování mezd	459
Stabilizační odvod	460
Bilance kvalifikovaných pracovníků	460
Plán přepravy — odvozu dříví	460
Základní ukazatelé přepravní práce	461
Počet a kapacita vozidel	461
Plánování údržby a oprav	461
Plán výměny olejů a mazání	462
Plán vozového parku	463
Plánovaný počet řidičů a opravářů	463
Operativní plánování a řízení	464
Použití operační analýzy	468
Dispečerské řízení výroby	472
VI. Komplexná technológia výroby dreva (Rónay)	474
Literatura	484
Česko-slovenský terminologický slovníček	486
Slovensko-český terminologický slovníček	488
Jmenný rejstřík	490
Věcný rejstřík	492